

THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA
NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL OF TANZANIA
DIPLOMA IN SECONDARY EDUCATION EXAMINATION
ELIMU YA DINI YA KIISLAMU

715

Time: 3:30 Hours

ANSWERS

Year: 2019

Instructions

1. This paper consists of section A, B and C.
2. Answer all questions in section A, and three questions from section B and two questions from section C.

maktaba.tetea.org

1. Bainisha aina nne kuu za shirki.

Kwanza, shirki katika Rububiyyah. Hii ni kumshirikisha Mwenyezi Mungu katika uungu wake, kama vile kuamini kuwa kuna mungu mwingine anayeshiriki katika kuumba, kuruzuku, au kudhibiti ulimwengu. Qur'an inasema: "Lau wangekuwamo humo miungu wengine ghairi ya Mwenyezi Mungu, basi vingeharibika." (Surat Al-Anbiya: 22).

Pili, shirki katika Uluhiyyah. Hii ni kumshirikisha Mwenyezi Mungu katika ibada, kwa mfano, kumuomba msaada au kumwabudu asiye Mungu kama sanamu, mizimu, au watu waliokufa. Qur'an inasema: "Na misikiti ni ya Mwenyezi Mungu, basi msimuombe yeyote pamoja na Mwenyezi Mungu." (Surat Al-Jinn: 18).

Tatu, shirki katika Asma na Sifa za Mwenyezi Mungu. Hii ni kumpa Mwenyezi Mungu sifa zisizo sahihi au kumfananisha na viumbe wake. Mfano ni kuamini kuwa Mungu ana sura kama wanadamu au anahitaji msaada kama viumbe.

Nne, shirki ndogo (Shirki Asghar). Hii ni kama kufanya ibada kwa ajili ya kuonekana na watu au kuapa kwa viumbe badala ya Mwenyezi Mungu. Mtume (s.a.w) alisema: "Shirki ya siri ni pale mtu anaposwali na kuipamba swala yake kwa sababu watu wanamtazama." (Hadithi ya Ahmad).

2. Chambua vigezo vinne vya vazi la mwanamke wa Kiislamu.

Kwanza, vazi linapaswa kufunika mwili mzima isipokuwa uso na viganja vya mikono kwa mujibu wa maelezo ya wanazuoni wengi wa Kiislamu. Qur'an inasema: "Enyi Nabii! Waambie wake zako, na binti zako, na wake wa Waumini, wajiteremshie shungi zao." (Surat Al-Ahzab: 59).

Pili, vazi lisioneshe umbo la mwili kwa kuwa lengo lake ni kuficha uchi na kuepuka uvaaji unaochochea tamaa mbaya.

Tatu, liwe nene na lisilobana mwili ili lisije likawa kivutio kwa wanaume wasiokuwa maharimu.

Nne, liwe vazi safi na lenye heshima, lisilofanana na mavazi ya wanaume au ya watu wa dini nyingine. Mtume (s.a.w) alisema: "Mwenyezi Mungu amewalaani wanaume wanaojifananisha na wanawake na wanawake wanaojifananisha na wanaume." (Hadithi ya Abu Dawud).

3. Taja masharti manne kwa muoaji ili ndoa ya Kiislamu ikubalike.

Kwanza, awe Muislamu, kwa kuwa ndoa katika Uislamu lazima ifungwe kati ya Muislamu na Muislamu mwenzake.

Pili, asiwe katika uhusiano wa ndoa na mtu mwingine, yaani asiwe na wake wengi zaidi ya idadi inayoruhusiwa au asiwe ameolewa tayari.

Tatu, pande zote mbili ziridhie bila kulazimishwa, kwani ndoa ya lazima haikubaliki katika Uislamu.

Nne, kuwe na mashahidi wawili waadilifu, kwani ndoa ya Kiislamu inapaswa kushuhudiwa ili kuthibitisha uhalali wake.

4. Andika mafunzo manne yanayotokana na Suratul-Ikhlās (112:1-4).

Kwanza, Mwenyezi Mungu ni Mmoja, hana mshirika katika Uungu wake.

Pili, Mwenyezi Mungu hana mategemeo kwa yeyote, lakini viumbe wote wanamtegemea.

Tatu, Mwenyezi Mungu hana mtoto wala hakuzaa, kinyume na imani za baadhi ya dini nyingine.

Nne, hakuna yeyote anayefanana na Mwenyezi Mungu, Yeye ni wa kipekee katika sifa na uwezo wake.

5. Bainisha maovu manne waliyoyiepuka kufanya Waislamu kutoka Yathrib katika mkataba wa kwanza wa Aqabah.

Kwanza, kutoabudu miungu mingine isipokuwa Mwenyezi Mungu pekee.

Pili, kuepuka wizi na kutovunja amana.

Tatu, kutozini na kulinda heshima zao.

Nne, kutoua watoto wao kwa hofu ya umaskini, jambo lililokuwa limeenea wakati huo.

6. Nukuu aya mbili ndani ya Qur'an zinazothibitisha kuwa elimu ni msingi wa uchamungu.

Kwanza, "Je, wanaweza kuwa sawa wale wanaojua na wale wasiojua? (Surat Az-Zumar: 9).

Pili, "Mwenyezi Mungu atawainua wale walioamini miongoni mwenu, na wale waliopewa ilimu, daraja nyingi." (Surat Al-Mujadila: 11).

7. Taja sehemu kuu mbili za muhtasari wa Elimu ya Dini ya Kiislamu.

Kwanza, itikadi (Aqida), inayohusu imani kwa Mwenyezi Mungu, malaika, vitabu, mitume, siku ya mwisho, na Qadar.

Pili, ibada, inayohusu utekelezaji wa nguzo za Uislamu kama Swala, Zaka, Saumu, na Hija.

8. Onesha tofauti nne baina ya lengo kuu na lengo mahsusi katika ufundishaji wa somo la Elimu ya Dini ya Kiislamu.

Kwanza, lengo kuu ni la jumla na linaeleza matokeo yanayotarajiwa kwa muda mrefu, wakati lengo mahsusi linafafanua matarajio ya muda mfupi kwa kila somo.

Pili, lengo kuu huandikwa kwa mtazamo mpana, lakini lengo mahsusi huandikwa kwa uhalisia zaidi na linaweza kupimika.

Tatu, lengo kuu linahusisha ujuzi mpana wa somo lote, lakini lengo mahsusi linahusisha uelewa wa sehemu fulani ya somo.

Nne, lengo kuu halibadiliki mara kwa mara, wakati malengo mahsusi yanaweza kubadilika kulingana na mahitaji ya wanafunzi.

9. Orodhesha dondoo nne zinazoonyesha umuhimu wa azimio la kazi la somo la Elimu ya Dini ya Kiislamu.

Kwanza, linasaidia mwalimu kupanga jinsi ya kufundisha somo kwa mpangilio mzuri.

Pili, huwezesha wanafunzi kuelewa matarajio ya somo na kujiandaa vyema.

Tatu, huongeza ufanisi wa ufundishaji na kuhakikisha kila mada inafundishwa ipasavyo.

Nne, husaidia kutathmini maendeleo ya wanafunzi katika somo husika.

10. Ainishia mambo manne muhimu ya kuzingatia wakati wa kutayarisha nukuu za somo.

Kwanza, nukuu zinapaswa kuwa sahihi na kutoka katika vyanzo vya kuaminika kama Qur'an na Hadithi sahihi.

Pili, nukuu zinapaswa kuhusiana na mada inayofundishwa ili kusaidia ufafanuzi.

Tatu, zinapaswa kuwa fupi na zenye maana nzito ili ziweze kueleweka kwa urahisi.

Nne, ni muhimu kueleza muktadha wa nukuu ili wanafunzi waweze kuzihusisha na maisha yao ya kila siku.

11. Hoja nne kuonesha uwezekano wa ufufuo kulingana na aya ya 19:66-67:

a) Uumbaji wa mwanadamu kutoka kutokuwa kitu: Aya ya 66 inasema: "Na binadamu kafiri anasema, kwa kukanusha kufufuliwa baada ya kufa, 'Je mimi nikifa na nikamalizika, kweli nitatolewa kwenye kaburi langu nikiwa hai?'" Hii inamaanisha kuwa binadamu aliumbwa kutoka kutokuwa kitu, na kama alivyofufuliwa kutoka kutokuwa kitu, basi ana uwezo wa kufufuliwa tena baada ya kifo.

b) Neno la Mwenyezi Mungu: Aya ya 67 inasema: "Kwani hakumbuki kwamba sisi tulimuumba mara ya kwanza na hakuwa ni kitu kilichoko?" Hii inamaanisha kuwa Mwenyezi Mungu ni Muumbaji ambaye ana uwezo wa kumfufua binadamu baada ya kifo, kama alivyomuumba kutoka kutokuwa kitu.

c) Madhihirisho ya uwezo wa Mwenyezi Mungu katika uumbaji: Uwezo wa Mwenyezi Mungu katika kuumba vitu kutoka kutokuwa kitu ni uthibitisho wa uwezo wake wa kufufua wafu.

d) Ulinganifu na mifano ya awali: Katika Qur'ani, kuna mifano ya watu waliokufa kisha kufufuliwa tena kwa idhini ya Mwenyezi Mungu, kama vile hadithi ya Mtu aliyeuawa kisha akafufuliwa kwa kugusa sehemu ya mwili wa ndugu yake. Hii ni ishara ya uwezekano wa ufufuo.

12. Mafunzo yanayohusiana na kulinda Uislamu kupitia vitendo vinne vya Hijja:

a) Tawhid (Umoja wa Mungu): Hijja ni ibada inayothibitisha umoja wa Mungu. Wakati wa Hijja, Waislamu wanatamka "Labbayk" (nipo hapa) wakimjibu Mwenyezi Mungu, wakikiri umoja wake.

b) Udugu wa Kiislamu: Katika Hijja, Waislamu wote wanavaa vazi la Ihram, linaloondoa tofauti za kijinsia, kijamii, na kitaifa, na kuonyesha umoja na usawa miongoni mwao.

c) Toba na kusafisha roho: Waislamu hufanya toba mbele ya Mwenyezi Mungu, wakijitahidi kusafisha roho zao na kuomba msamaha kwa dhambi zao, jambo linalothibitisha kujitolea kwao kwa Uislamu.

d) Kufuata Sunnah ya Mtume (s.a.w): Vitendo vya Hijja vinavyofanywa kama alivyofundisha Mtume (s.a.w) vinasaidia Waislamu kufuata Sunnah yake, hivyo kulinda na kuimarisha Uislamu.

13. Vipindi vinne vya historia ya uandishi wa Hadithi katika vitabu:

a) Kipindi cha Mtume (s.a.w): Wakati huu, baadhi ya maswahaba waliandika na kuhifadhi hadithi za Mtume. Hata hivyo, uandishi haukuwa wa kawaida, na baadhi ya maswahaba walikatazwa kuandika hadithi kutokana na hofu ya kuchanganya na Qur'ani.

b) Kipindi cha Ukhalifa wa Abu Bakr na Umar: Katika kipindi hiki, uandishi wa hadithi ulipigwa marufuku ili kuepuka kuchanganya na Qur'ani, na ili kudumisha umoja katika umma.

c) Kipindi cha Ukhalifa wa Umar bin Abdul-Aziz: Alipoona umuhimu wa kuhifadhi hadithi, aliruhusu na kuhimiza uandishi wa hadithi, na kusababisha kuandikwa kwa vitabu vya hadithi.

d) Kipindi cha Uandishi wa Vitabu vya Hadithi: Baada ya kuruhusiwa uandishi, wanazuoni walikusanya na kuandika hadithi katika vitabu kama Sahih Bukhari, Sahih Muslim, na Sunan Abu Dawood, miongoni mwa vingine.

14. Mbinu nne walizotumia makafiri wa Makkah kupinga ujumbe aliokuja na Mtume (s.a.w):

a) Kukataa na kukanusha: Walikanusha ujumbe wa Mtume na kumtuhumu kuwa ni mchawi au mwendawazimu.

b) Kucheka na kudhihaki: Walicheka na kudhihaki mafundisho ya Mtume, wakijaribu kudhalilisha ujumbe wake.

c) Kuwatisha wafuasi: Walijaribu kuwatisha wafuasi wa Mtume kwa kutumia nguvu na mateso ili kuwazuia wasikubali Uislamu.

d) Kutoa ofa za kifedha na kijamii: Walijaribu kuwavutia watu kwa ahadi za utajiri na hadhi ili waache kumfuata Mtume.

15. Eleza tofauti sita za msingi kati ya muhtasari na kitabu cha kiada katika somo la Elimu ya Dini ya Kiislamu.

Maudhui na Wigo wa Maudhui: Muhtasari ni muhtasari wa mada kuu zinazofundishwa katika somo, ukitoa muhtasari wa mada kuu na malengo ya kujifunza. Kitabu cha Kiada, kwa upande mwingine, hufafanua kwa undani mada zote za muhtasari, likibeba maudhui ya somo kwa ukamilifu.

Undaji na Muundo: Muhtasari hutoa muhtasari wa mada kuu na malengo ya kujifunza, mara nyingi ukiwa na muundo wa mada kuu na vidokezo muhimu. Kitabu cha Kiada kina muundo kamili unaojumuisha mada zote za muhtasari, kilichoandaliwa kwa kina na kuzingatia mtiririko wa kujifunza.

Kina cha Maelezo: Muhtasari hutoa muhtasari wa mada kuu na vidokezo muhimu, bila kwenda kwa undani mkubwa. Kitabu cha Kiada kina maelezo ya kina kuhusu kila mada, kikiwapa wanafunzi na walimu rasilimali za kujifunza na kufundisha.

Tumiaji na Madhumuni: Muhtasari hutumika kama kifaa cha muhtasari kwa walimu na wanafunzi, kusaidea kuelewa muhtasari wa somo. Kitabu cha Kiada hutumika kama chanzo cha kina cha kujifunza, kikiwapa maelezo ya kina na mazoezi ya kujifunza.

Muundo wa Lugha: Muhtasari hutumia lugha rahisi na ya muhtasari, ikilenga kutoa muhtasari wa mada kuu. Kitabu cha Kiada hutumia lugha ya kina, ikitoa maelezo ya kina na mifano inayosaidia kuelewa mada.

Madhumuni ya Kifundishaji: Muhtasari lengo lake ni kutoa muhtasari wa mada kuu na malengo ya kujifunza. Kitabu cha Kiada lengo lake ni kutoa maelezo ya kina na rasilimali za kujifunza kwa walimu na wanafunzi.

16. Bainisha madhara sita yatakayojitokeza ikiwa mwalimu wa somo la Elimu ya Dini ya Kiislamu hatawapinga wanafunzi wake mara kwa mara.

Kupungua kwa Nidhamu: Wanafunzi wanaposhindwa kudhibitiwa, wanakuwa na tabia zisizofaa, kuingilia masomo ya wenzawo, na kufanya kelele darasani, jambo linalosababisha mazingira ya kujifunza kuwa magumu.

Kupungua kwa Umakini na Usikivu: Wanafunzi wanaposhindwa kuzingatia, wanakosa umakini katika masomo, jambo linalosababisha kushindwa kuelewa mada na kushuka kwa ufaulu.

Kuongezeka kwa Utoro: Wanafunzi wanaposhindwa kudhibitiwa, wanakuwa na tabia za kutoshiriki masomo, kuacha shule bila ruhusa, na kushindwa kufikia malengo ya kujifunza.

Kupungua kwa Heshima: Wanafunzi wanaposhindwa kuzingatia maadili, wanakuwa na tabia za kutoheshimu walimu na wenzao, jambo linalosababisha mazingira ya kujifunza kuwa magumu.

Kushuka kwa Ufaulu: Wanafunzi wanaposhindwa kuelewa mada kutokana na kutokuwa na nidhamu, wanapata matokeo mabaya katika mitihani na kushindwa kufikia malengo ya kujifunza.

Kuongezeka kwa Matatizo ya Kisaikolojia: Wanafunzi wanaposhindwa kudhibitiwa, wanapata matatizo ya kisaikolojia kama vile msongo wa mawazo, huzuni, na kupungua kwa kujithamini.

17. (a) Eleza maana ya zana za kufundishia.

Zana za kufundishia ni vifaa, rasilimali, au mbinu zinazotumiwa na walimu katika mchakato wa kufundisha ili kuboresha ufanisi wa kujifunza. Zana hizi zinaweza kuwa za kimwili, kama vile vitabu, picha, au vifaa vya maabara, au za kidijitali, kama vile programu za kompyuta au video. Lengo la zana za kufundishia ni kusaidia wanafunzi kuelewa vyema mada zinazofundishwa na kuongeza ushiriki wao katika mchakato wa kujifunza.

(b) Ainisha zana za aina tatu utakazotumia kufundisha wanafunzi wa Kidato cha Kwanza kuhudini.

Vitabu vya Kiada: Vitabu vya kiada vinavyofafanua mada zote za muhtasari kwa ukamilifu, vikitoa maudhui ya somo kwa undani.

Picha na Vielelezo: Picha, michoro, na vielelezo vinavyohusiana na mada za Kiislamu, vinavyosaidia wanafunzi kuelewa na kufahamu vyema maudhui yanayofundishwa.

Vifaa vya Kidijitali: Matumizi ya video, maonyesho ya PowerPoint, na programu za kompyuta zinazohusiana na mada za Kiislamu, zinazosaidia kuongeza ufanisi wa kujifunza na kufanya masomo kuwa ya kuvutia zaidi.